

Z e s ł a n i e c

PISMO RADY NAUKOWEJ ZARZĄDU GŁÓWNEGO
NR 50 ZWIĄZKU SYBIRAKÓW ROK 2012

<i>Spis treści</i>	
• Sergiusz Leończyk <i>Polonia w Minusińsku...</i>	3
• Anna Milewska-Młynik <i>Droga do Syberii...</i>	15
• Andrzej Niedziela <i>Od Klukwiennej do Harbina</i>	21
• Danuta Siwiec <i>Wołyńska lekcja historii...</i>	41
• Marzena Pleszkun <i>Sybiracy na Ziemi Kłodzkiej...</i>	47
• Zofia Wężyk-Machowska <i>Podróż do przeszłości</i>	53
RELACJE Z ZESŁANIA	
• Ryszard Glijer <i>Droga Sybiraka do wojska gen. Władysława Andersa</i>	67
KRONIKA	
• Zofia Daniszewska <i>„Klub pod Baobabem”</i>	83
• Bożena Dudzińska <i>XII Zjazd Sierot Syberii</i>	87
• <i>Jan Stanisław Tumiłowicz – Wspomnienie</i>	88
• Antoni Kuczyński <i>Zmarł nagle – wspomnienie o Krzysztofie Walczaku</i>	90
REGAŁ Z KSIĄŻKAMI	
• <i>Martin J. Bollinger, Flota Gułagu. Stalinowskie statki śmierci: transporty na Kotymę, Zakrzewo i Poznań 2010. (Zygmunt Jancewicz)</i>	91

Od redakcji

Szanowny Czytelniku! *Od ilu lat jesteście z „Zesłańcem”? To nie do uwierzenia, ale już siedemnaście! Oto trafia w Twoją rękę 50-ty jego numer. Jubileuszowy. Można nawet szumnie powiedzieć „złoty numer”!* Ukazuje się on, rzecz można, w trudnych warunkach, kiedy wszyscy na wszystkich oszczędzają, ograniczają dotacje, w tym także na kulturę i badania historyczne. My również doświadczamy tych trudności, i tylko z pozoru wydaje się, że ich nie mamy, bo „Zesłaniec” ukazuje się w miarę systematycznie, życzliwie wspierany od lat przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Koła i Oddziały naszego Związku oraz indywidualnych Darczyńców.

Prezentowane przez nas związki polsko-syberyjskie postrzegane są na wielu płaszczyznach. Współistnieją w nich różne konteksty dotyczące tych dziejów. Przenikają się wielorakie wątki, wszakże taki był los naszych Rodaków na tej ziemi. Stałym kanonem publikacji ukazujących się na łamach „Zesłańca” jest polskie dziedzictwo naukowe, gospodarcze i cywilizacyjne za Uralem oraz problem deportacji Polaków na Syberię. Są to tematy nadal mało znane, interesujące naszych Czytelników a bywa, że nieraz nawet odkrywczyci. Taki zakres tematów pozwala na opisywanie bogatej faktografii, charakteryzowanie różnych wydarzeń z realnego życia zesłańców i ich dróg ku wolności.

Upadek komunizmu w Polsce umożliwił prowadzenie badań naukowych dotyczących tematyki polsko-syberyjskiej. Włącza się w to także kwartalnik „Zesłaniec”, jedyne w tej chwili czasopismo poświęcone wyłącznie tej problematyce. Tematyka syberyjska zaproponowana przez nasze piśmo ma różnicowany charakter przez co dokonuje się jej zbliżenie do różnych odbiorców z wyraźną jednak sygnaturą skierowaną ku dopełnieniu edukacji szkolnej. Jest to ważne, zwłaszcza obecnie, gdy

- E. N. Tumanik, *Józef Adamowski i stanowienie parashodstwa w Zapadnoj Sibiri...*, Nowosibirsk 2011. (Bolesław Orłowski) 92
 - *Leopolda Niemirowskiego podróż po Syberii Wschodniej*, red. J. Dobrynina, Irkuck 2010. (Anna Milewska-Młynik) 94
 - *My, Sybiracy*”, nr 22/2011 (Wiesław Krawczyński) 96
 - S. Teresa Antonietta Frącek RM, *Zesłaniec nad brzegami Wołgi...* Wrocław 2011. (Maria Ziegler) 98
- LISTY DO REDAKCJI** 99

Na okładce: Leopolda Niemirowskiego album „Podróż po Syberii Wschodniej”, Irkuck 2010 (s. 1); Uczestnicy XII Zjazdu Sierot Syberii (Karpacz, 30.VIII. – 1.IX.2011 r.), fot. archiwum, (s. 4).

Zeszyt opublikowany dzięki dotacji Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa

Wydawca: Zarząd Główny Związku Sybiraków,
ul. Mazowiecka 12
00-048 Warszawa, tel. 22/827 93 71

Redakcja: A. Dobroński,
A. Dzienkiewicz, W. Krawczyński,
A. Kuczyński (red. nacz.), S. Sikorski,
P. Zworski
Sekretarz redakcji: M.B. Kuczyńska

Wykonawca: Skład, druk i oprawa –
QUAESTIO Przemysław Włodarczyk,
ul. Paczkowska 26; 50-503 Wrocław

Copyright nazwy „Zesłaniec”
by A. Kuczyński
Adres redakcji: ul. Bystrzycka 61/3
54-215 Wrocław, tel. 71/351 10 94

historia zaczyna być minimalizowana w programach szkół podstawowych i średnich. Zaakcentowanie, że u podstaw patriotyzmu leży znajomość dziejów ojczystych stanowi wyróżnik o podstawowym znaczeniu dla kultury i tożsamości narodowej. Często nasz Czytelnik odnajduje to w różnych fragmentach publikowanych artykułów. Patriotyzm był ważnym elementem naszego przetrwania w trudnych czasach zaborów. On też stanowił istotny składnik przemian, które doprowadziły do upadku komunizmu nad Wisłą. Polskość to historyczne dziedzictwo, klejnot narodu, to część ojczystego języka i kultury, tak jak religijność. Dzięki patriotyzmowi, językowi i religii przetrwalibyśmy lata zaborów oraz inne formy zniewolenia. Uczyły nas tego nasze matki na syberyjskim zesłaniu i tułaczym szlaku.

„Zesłaniec” jest ważnym zapisem polskiego dziedzictwa naukowego i kulturowego na Syberii. Utrwała on liczne świadectwa z tego zakresu, przypomina zesłańców-badaczy, którzy obdarzali naukę interesującymi opisami kultury autochtonicznych ludów Syberii i jej rozległych przestrzeni dokonując tam odkryć geologicznych, ustaleń geograficznych oraz innych rzeczywistości przyrodniczych. Tematyka ta posiada szczególne znaczenie dla bliższego poznania związków Polski z Syberią i stanowi cenne dopełnienie zobiektywizowanych współczesnych ujęć historycznych autorstwa badaczy rosyjskich i polskich. Ponadto nasza obecność na Syberii, zwłaszcza w latach drugiej wojny światowej jest stałym źródłem refleksji historycznej, która ani na chwilę nie zatrzymuje się w drodze poprzez stały dział na łamach „Zesłańca” noszący nazwę „Relacje z zesłania.”

Dziękujemy wszystkim, którzy przyczyniają się do istnienia „Zesłańca”, zwłaszcza Autorom i Darczyńcom, bez pomocy których trudno wyobrazić sobie nasze trwanie już 17 lat. Dziękujemy też za wszechobecne wspieranie nas przez Czytelników, których listy sprowadzić można do refleksji, że „Zesłaniec” jest potrzebny!

Wiesław Krawczyński
Przewodniczący Rady Naukowej
Zarządu Głównego Związku Sybiraków